

Krönika

Vad inträffar om man ger godheten fria händer? Den frågan ställer sig icke de trosvissa men väl Per-Olof Bolander.

Krig till varje pris?

Nu citeras den gamla Hoola Bandoola-sången: *Är det verkligen fred vi vill ha, till varje tänkbart pris?* Det är en pik riktad mot dem som skrev under uppropet mot Nato-kriget mot Belggrad. Bland undertecknarna finns rätt mycket medelålders västerfolk, nämligen. Och har man i ungdomen lallat med i progglåten, då bör man i konsekvensens namn nu även stämma in i krigets massmediala hyllningskör. Det är sensmoralen och sådan är nivån på debatten.

Serberna är onda, därför är kriget gott och den som motsätter sig kriget ond eller svagsint. Argumenten behöver inte bemötas, fältet är fritt för indignerade fördomanden av antikrigsopinionen som patologiskt antiamerikansk, likgiltig för kosovoalbanernas lidanden och en intellektuell femte kolonn för Milosevic.

Om kriget i realiteten dramatiskt förvärrar den etniska rensningen med resulterande övergrepp och flyktingkaos, om instabiliteten i regionen ökar medan Milosevics grepp över serberna stärks, kom kriget betyder kollapsen för en internationell säkerhetsordning på principiell grund och istället låter opinionstryck och stormaktsintressen styra fritt – det spelar ingen roll, för kriget var ändå rätt och att vara emot det är fel. Att överhuvudtaget komma med invändningar visar att man inte förställt varför kriget var nödvändigt. Här gäller inte något så futtigt som att ändamålet uppnås.

målet helgar medlen, utan att medlen – bombningarna – är helgade i kraft av den goda viljan oberoende av om ändamålet uppnås. Och godheten kan inte kompromissa med onskan, den vägrar att låta sig besudlas av realpolitikens smuts.

Hittills har det goda kriget åstadkommit – bortsett från ett antal avlidna serber, vilket inte rör opinionen i ryggen – tre ting: Ett europeiskt genombrott för väpnad interventionism där folkrättens principer inte bara ignoreras utan direkt förkastas till förmån för moralisk rättträdighet, ett förövt Kosovo och slutligen en stor mängd flyktingar.

Visst kan fredens pris vara högt. Det är inte skäl att skriva ut checkar in blanco till kriget. Fullständig rättvisa existerar inte ens i de mest välordnade samhällen. Att genomdriva den goda viljans moral i världssamfundet är en farlig fantasi. Nürnbergprocessen är föredömet, men alldeles bortsett från tveksamheterna i det rättliga förfarandet så kräves Tysklands totala militära nederlag för att dra nazistopparna inför domstol.

Pinochet sitter i husarrest därför att han lämnade makten ifrån sig. Han är ett surrogat för verkliga makthavare, en *stand-in* i det falska skådespel som kallas ny demokratisk världsordning. Saddam Hussein lär varken planera pension eller London-resa. Om Milosevic ska ställas inför krigsförbrytartribunalen måste Jugoslavien besegras lika grundligt som Nazi-Tyskland. Det är den relevanta parallellen mellan Kosovo och andra världskriget, inte Förtiteln eller München-avtalet.

Liksom Saddam jämställs Milosevic med Hitler i krigspropagandan. Väst kunde leva med Saddam kvar vid makten men kan Nato och krigslobbyen acceptera en Milosevic kvar i Belgrad sedan Kosovo erövrats, troligen då genom ett betydligt mer förlustbringande markkrig än Operation ökenstorm? Alternativet till den förödmjukelsen är ett storkrig mot serberna. Ett sådant kostar men just nu är det freden, med dess ofullkomligheter och halvmesyreser, som man inte anser sig ha råd med. Ibland måste man bränna byn för att rädda den från onskan.

15 april 1999
PER-OLOF BOLANDER

Tautologisk bragd tog hem SM-guld

Barock stod mot nyenkelhet i finalomgången av årets SM i dunkel svenska.

Striden var hård ända fram till mål-linjen, men akademikerna sopade rent och tog alla platserna på pris-pallen i årets SM i dunkel svenska. En amatör hängde med till slutet, en insändare från en lokaltidning signerad "Kyrkogårdsbesökare". Ehuru en torped i den svenska grammatikens vattenlinje kunde den ändå inte dölja sitt uppsåt: att förvaltningen borde förbjuda plastkrukor vid gravarna. Likaså ströks Karolina Ramqvist från kandidat-listan. Sägna vad man vill om hennes massaker på modersmålet, men det gick inte att missuppfatta att hon ogillar Ulf Lundell, dem som är födda före 1975 och dem som besöker folkparker i berusat tillstånd.

Manlig enkelspårighet

Managementlitteraturen hade flera starka kandidater. En chef ska till exempel kunna fatta beslut, det påpekas inte nog ofta. Och att en bra coach inte bara skickar ut en klubb på isen (skicka ut ett tand-skydd också). Genen kännetecknas av en viss manlig enkelspårighet och först när Charlotte Holgersson och Pia Höök lade fingrarna på tangentbordet lyfte det (SOU 1997:135, sid 17):

I diskussionen utgår vi från en socialkonstruktivistisk syn på kön och ledarskap, med andra ord ser vi varken kön eller ledarskap som något essentiellt utan som skapat i tid och rum.

En så kraftfull markering mot föreställningen att kön och ledarskap skapats utanför tiden och rummet motiverar tredjepriset. Även förlagsställaren, Sten Rundin, häpnade.

Erikssons nybarock

Johannes Ekman skickade in en pärja från nestorn i branschen Ulf Eriksson, Dagens Nyheter. Det finns en klick konnässörer som klipper allt av Eriksson och byter sinsemellan och vad de gillar är känslan av 1600-talsbarock:

Dödens psykiska drabant är begärets infrielse, vars politiska charad är utopias realisering och vars motsvarighet i skriften är den dumma drömmen om att tecknen själva skulle smälta bort i skenet av den fiktion de iscensätter.

En av juryns många tolkningar – och alla tolkningar är ju lika sanna – är att det inte

är lika kul efteråt. Och frågan är om man ens ska börja om det inte är lika kul efteråt och om det inte är bättre att sitta på KB och ta en bärs och prata om vad man kanske skulle vilja göra i stället för att göra vad som ändå inte blir särskilt kul efteråt. Det blev ett 2:a pris.

Möjligen kunde ordet "romanen" ha bytts ut mot "berättelsen", men någon skrovlighet kanske är nödvändig för att skapa känslan av att någon försöker säga något.

Inget kunde dock mäta sig med segrarbidraget i avskalad perfektionism. Möjligen, vi säger möjligen, kunde ordet "romanen" mot slutet ha bytts ut mot "berättelsen", men någon skrovlighet kanske är nödvändig för att skapa känslan av att någon försöker säga något. Pandoras ask kan slänga sig i vägen, detta är tautologin driven till sublim perfektion och plockad ur Leif Dahlbergs rykande aktuella avhandling *Tre romantiska berättelser*

som nyligen tog sig igenom nålsögat, betygsnämnden vid Stockholms universitet:

Denna funktion hos berättandet, att iscensätta en identifikation mellan berättande och berättelse, utgör en retorisk figur som kan överföras på berättandet av romanen.

Som Sherlock Holmes sade: Det är svårt att glömma vad man lärt sig. Sigbrit Swahn har Svenska Akademiens nya ordlista att vänta på posten. Tyvärr har Akademien inte gett ut någon ny grammatik, men det kommer säkert med Horace Engdahl.

Jury'n/gm **KNUT CARLQVIST**

Härmed kungörs SM i dunkel svenska år 2000. Sista datum för bidrag 25 mars 2000, resultatet publiceras 1 april. Glöm inte att det aldrig så dunkelt tänkta och sagda också kan vara en del av Guds plan för skapelsen. Juryn består av chefredaktör Jon Åsberg, språkgranskare Anna Gullers och kulturredaktör Knut Carlqvist.

RES EJ TILL LANDET
ÄK EJ BICYCEL
PROMENERA EJ
utan att i planboken medföra
TURISTBÅGAREN
Praktisk bägre av valtännt lidorpapper
ett tilläg i hvarje välortat
papperhandl. e. hvarisparingsaffär
Pris för 1/2, guss. 50 öre. Pr. st. 10 öre.
I parti: Central-Tryckeriets Astabruk
Stockholm. (G. 47189).

Citatet

I Holbergs Erasmus Montanus tvingar pluraliteten den ende kunnige mannen på stället att erkänna att jorden är platt som en pannkaka.

Vid voteringar dömer visserligen pluraliteten, men därvid utrones icke vem som har har rätt, utan vem som får rätt. Skulle antalet voteringslappar avgöra sanningen av en sats, så borde minoritetens röst gälla mer än pluralitetens, ty minoriteten utgör de färre, och de färre utgöra de förständige i jämförelse med den stora massan, som ingenting förstår. Gud allsmäktigt, som himmel och jord skapat haver, är ensam om sin mening, och likväl är denna otvivelaktigt den förständigaste.

– Henrik Bernard Palmaer, cirka 1830

